

Seminarium 8 mars, 10.00-12.00 Rum 111.

Kristin Ilves, Helsingfors universitet: Det dagliga livet, handeln och kulturen under yngre järnålder i Bartsgårda på Ålandsöarna

År 2020 förlade Helsingfors universitet sina seminariegrävningar till ett boplatssområde från järnålder i Bartsgårda, Finström, på Åland. Därefter har vi återvänt till Bartsgårda varje sommar. Platsen för undersökningarna valdes utifrån en gammal översiktskarta uppgjord av Hugo Sommarström år 1905 i samband med arkeologen Björn Cederhvarfs undersökningar på området. På den gamla och under en lång tid okända kartan kan man se ett gravfält med 110 anläggningar och över 30 anläggningar antydande husgrunder. Antalet husgrunder är oväntat då det i det åländska fornminnesregistret bara finns fem husgrunder registrerade i området. Dessutom präglas synen på Åland under yngre järnålder starkt av idén om ensamgårdar – något som kan tänkas utmanas av lokaler med många husgrunder. När fornminnesområdet i Bartsgårda åter blev uppmärksammat kunde det redan före utgrävningarnas början konstateras att en stor del av de av Björn Cederhvarf karterade husgrunderna kunde observeras med blotta ögat. Under åren 2020 och 2021 undersöktes två av dessa på ytan synliga och karterade stenkonstruktioner. Vid utgrävningarna verifierades anläggningarnas karaktär som husgrunder från yngre järnåldern. Men det visade sig att husen har haft helt olika funktioner: en av byggnaderna har varit i användning som bostadshus, medan det andra huset visade sig att innehålla drag som kan associeras med rituella handlingar och huset har inte använts som en sedvanlig bostad. Förra årets utgrävningar riktade in sig på ett område något avsides från ytan med de karterade anläggningarna, men även dessa undersökningar visade sig att beröra ett järnåldershus; det mycket rika fyndmaterialet från byggnaden indikerade bland annat metallhantverk och handel. Vidare har de nya undersökningarna visat att lokalen också har nyttjats under äldre järnålder och det finns indikationer om platskontinuitet till medeltiden. I denna presentation introduceras fältundersökningarna i Bartsgårda inklusive spekulationer kring resultatens innebörd på ett mer djupgående plan.

